

Historische Kring Losser

Oet Dorp.....en Marke

Frans TWEEWIELERS
Rödel en Zn.

Gronausestraat 32-34
7581 CG LOSSER

Telefoon: 053-5382122 www.rodeltweewielers.nl

Georg W.Th. van Slageren
Belastingadviseur

Hogeweg 36
7582 CH Losser

tel. 053 - 538 28 50
georgvanslageren@hetnet.nl

Eten in 2 landen

Je werkt in Nederland vasthouden, maar je eet in Duitsland? Onze gezellige eetgelegenheden staan als een van de weinigen, zo niet als enige ter wereld, midden op een landgrens.

Rick's Vis & Vlees
Hoofdstraat 310
7586 AC Overdinkel
(grensovergang Overdinkel/Gronau)
telefoon 053-2315399

Dat is makkelijk scoren

- Sigaretten
- Sigaren
- Shag
- Rokersbenodigdheden
- Tijdschriften
- Kranten
- Wenskaarten
- Postzegels
- Staatsloten
- Lotto/Foto/Krasloten
- Fotoservice
- Beltegoed
- Snoop
- (Voetbal)tickets voor o.a. FC Twente

...even naar Primera

Primera Marcel
B. Leurinkstraat 5
7581 AR Losser
Tel: 053-5387251

Ook voor Kantoorartikelen en Pasfoto's...!!

DRANKENSPECIALIST
t Raedthuys
- SINDS 1968 -

St. Maartenstraat 59
7581 AK Losser
Tel. 053 - 538 65 83

bruna altijd actueel

ALTIJD EEN PASSEND KADO; UW ADRES VOOR:

Boeken, tijdschriften, loterijen, sigaretten, wenskaarten en beltegoed

Diverse kadobonnen: VVV irischeques - boekenbonnen - bioscoopbonnen

postkantoor - ING servicepunt

Historische Kring Losser (HKL)

De Historische Kring Losser zet zich sinds de oprichting in 1969 in voor het behoud van het cultuur-historische erfgoed van de gemeente Losser (vooral van de dorpen Losser, Overdinkel en Glane), het vastleggen van informatie in publicaties en andere (audiovisuele) media en het organiseren van lezingen en exposities. Hierdoor blijft de kennis van het verleden actueel en wordt toegankelijk gemaakt voor een breed publiek.

Bezoekadres: 't Lossers hoes, Raadhuisplein 1, Losser (zaal 1.25)

(Op maandag, dinsdag en woensdag van 09.00 tot 12.00 uur, op woensdag ook van 13.30 tot 16.30 uur en op afspraak).

Correspondentieadres:

Veldkamp 54, 7586 GB Overdinkel

Email: secretaris@historischekringlosser.nl

Website: www.historischekringlosser.nl

Ledenadministratie:

Gerard ten Brake, Hogeweg 137, 7582 CC

Losser tel. 053 538 5479

Bankrekening t.n.v. Historische Kring Losser

IBAN: NL 35 RABO 0337 3080 98

BIC: RABONL2U

De **jaarcontributie** bedraagt € 17,50 (bij postverzending € 21,50) per jaar. Vanaf 2024 € 18,50 (bij postverzending € 22,50) per jaar.

Bestuur

Voorzitter

Stefan Korf Lutterstraat 77 7581 RA Losser 06 1282 2443

Secretaris

Dick Grovenstein Veldkamp 54 7586 GB O'dinkel 06 1515 3058

Penningmeester

Frank Hengelman Vosbultkamp 23 7586 GR O'dinkel 06 3723 9853

Andries Kuperus* Dr. L. de Bruijnstr. 12 7582 AA Losser 053 5383196

Jack Scholtens* Heidehof 54 7581 VJ Losser 053 5385756

André van der Veer Willibrordlaan 38 7581 DT Losser 06 3344 4933

*) Redactie van Oet Dorp en Marke

Thea Evers* Dr. Staringstraat 7 7582 BL Losser 053 5382613

Georg van Slageren* Hogeweg 36 7582 CH Losser 06 1136 7831

Dirk Tuin* Wilgenkamp 14 7581 HB Losser 06 2237 4233

Omslagfoto:

Samen met A. Kozjewnikow, eerste vice-voorzitter van het uitvoerend comité van Widnoje, onthulde burgemeester J. Smit op 13 juli 1987 op de Bentheimerstraat in De Lutte een bordje waaruit blijkt dat Losser en Widnoje partnergemeenten zijn. (Fotograaf Michel Haen). Lees het artikel over deze samenwerking die inmiddels geschiedenis is geworden.

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave.....	2
Van het bestuur/Agenda	3
Losser-Widnoje: Partners voor eeuwig?	6
Dirk Tuin	

Oet Dorp en Marke Losser

ISSN:2666-4895 (Online versie)

Verschijnt vier keer per jaar. Laat dit blad ook eens lezen aan iemand die nog geen lid is, misschien raakt die ook geïnteresseerd. Reacties op de inhoud van dit blad zijn van harte welkom bij de redactie.

Overname (geheel of gedeeltelijk) van artikelen is toegestaan onder uitdrukkelijke voorwaarde van bronvermelding.

Fotoverantwoording:

Tenzij anders vermeld zijn de foto's afkomstig uit het archief van de HKL (in-
kleuring door Andries Kuperus).

Een groot aantal foto's zijn van DPG media uit [FotoArchief Twente](#)

Nieuwere foto's, tenzij anders vermeld, zijn gemaakt door Andries Kuperus.

Ledenavonden

Op 9 oktober heeft Dolf Ruesink zijn onderhoudende interactieve voorstelling 'Feest der Herkenning' gegeven. Aan de hand van foto's, brieven, schoolschriften, speelgoed, rapporten en andere voorwerpen reconstrueerde Dolf Ruesink de memorabele jaren 50 en 60. Net zoals in andere steden en dorpen in Twente en de Achterhoek was ook de voorstelling in Losser een groot succes. Het boek behorende bij deze voorstelling "[Bewaar de herinnering](#)" geeft een schets van hoe hij en het eenvoudige arbeidersgezin Ruesink in Winterswijk met vier jongens de naoorlogse jaren en de opkomst van de roerige 'sixties' hebben ervaren. Het boek is beschikbaar in de bibliotheek van de Historische Kring Losser.

Op 13 november heeft Wim van Swaaij een leerzame lezing gehouden over de [Zeeslag op het Schoneveld](#).

De traditionele **Niejaarsvisite** van de Historische Kring Losser vindt plaats op maandag 8 januari 2024 om 20.00 uur in Grand Café Smit. Zoals inmiddels gebruikelijk zal er weer een quiz worden gehouden waarbij u uw kennis over Losser, Glane en Overdinkel kunt testen. Mieke Nijhof-Demmer is al enige tijd bezig met het maken van de boerenjongens. Voor de kniepertjes zijn we nog op zoek naar een bakker.

Op 13 maart 2023 gaf Harm Smeenge een interessante lezing over het landschap van Noord-Oost Twente. Een tweede lezing over de stuwwal van Ootmarsum met zijn bronnen, watermolens, het Springendal en het dal van de Mosbeek vindt plaats in 2024. Meer details volgen nog.

Overhandiging eerste exemplaar Oet Dorp en Marke 2023-3

Ter gelegenheid van het 50-jarig bestaan van Maartens-Stede werd op 28 september jl. het eerste exemplaar van [OD&M 2023-3](#) overhandigd aan de heer Giovanni Oddo, regiomanager van Zorggroep Sint Maarten. In dit nummer van OD&M heeft Thea Evers de geschiedenis van Maartens-Stede in Losser beschreven.

In aanwezigheid van bewoners en personeel heeft Stefan Korf, voorzitter van de HKL, teruggekeken op de geschiedenis van (St) Maartens-Stede. In zijn toespraak liet hij een aantal belangrijke momenten uit de geschiedenis van beide gebouwen de revue passeren, de erfenis van Bernardus Leurink, de komst van de zusters van de Orde van Julie Postel, de verbouwingen en dat Maartens-Stede in 2010 bij een landelijk onderzoek onder 950 huizen op de tweede plaats was geëindigd. Hij besloot zijn toespraak met de opmerking

dat Losser nog steeds over een prachtig complex voor ouderenzorg beschikt en dat de Lossernaren trots mogen zijn op de Maartens-Stede. Na afloop ontvingen alle bewoners en personeel een exemplaar van OD&M 2023-3

Kerstmarkten

De HKL zal deelnemen aan de kerstmarkt in Overdinkel op 10 december en de Christmas Fair in Losser op 17 december.

Contributie en bijdrage jaarlijks uitje.

Ook u zult gemerkt hebben dat de prijzen de afgelopen jaren zijn gestegen. Als Historische Kring Losser worden wij hier ook mee geconfronteerd wat betreft de huurkosten, de drukkosten van Oet Dorp en Marke en andere noodzakelijke uitgaven.

Sinds 2018, toen de contributie verhoogd werd van € 15,00 naar € 17,50 en bij postverzending van € 18,00 naar € 21,50, is de contributie niet meer gewijzigd. Maar helaas zijn we nu genoodzaakt om de jaarcontributie met ingang van 1 januari 2024 gering te verhogen van € 17,50 naar € 18,50 en bij postverzending van € 21,50 naar € 22,50 per jaar.

De eigen bijdrage voor de kosten van het jaarlijkse uitje, € 10,00 per persoon, zal hoogst waarschijnlijk verhoogd moeten worden. De verhoging hangt af van de bestemming. Dit jaar was de eigen bijdrage niet eens meer voldoende voor de kosten van de bus

Reconstructie Martinusplein

Er zijn plannen voor de reconstructie van het Martinusplein. Waarschijnlijk heeft u hier al het nodige over gehoord en gelezen. Het voormalige hotel Marktzicht en de winkels zullen worden gesloopt en daarvoor in de plaats komen appartementen die een soort van weergave zijn van historische panden en daarmee het karakter van het plein moeten terugbrengen.

Als bestuur van de HKL vragen wij ons af of de huidige reconstructieplannen het dorpse karakter van vroeger terugbrengen. Als HKL volgen we de ontwikkelingen nauwlettend en zullen daar waar mogelijk onze mening over geven.

Vitrines in Staringzaal Lossers hoes.

In 't Lossers hoes bevinden zich twee Staringzalen met vitrines. Voordat het Geologiemuseum werd geopend werden in deze vitrines de fossielen en andere vondsten van de Staringstichting tentoongesteld.

De HKL zal de komende tijd deze leeggekomen vitrines inrichten met oude/antieke voorwerpen uit Losser (Twente) en schenkingen.

Schenkeningen

Van mevrouw van Hazendonk ontvingen we een bijzondere oude kaart van Losser en omgeving. De naam van de kaart is "[Monasteriensis Episcopatus](#)". Deze ingelijste kaart hing altijd in het kantoor van haar echtgenoot, notaris van Hazendonk.

Van de fam. Loff kregen we een poëziealbum van mevr. Dina Loff, geboren 08-04-1922. Verder een foto van Adrianus van Huizen (ouderling van de hervormde kerk) en mevr. Gezina van Huizen-Holman, vroedvrouw in Losser. Ook een foto van Lambertus Loff en Jan Schonewille tijdens een optreden van Sempre Crescendo op 04-07-1973. Daarnaast een aantal oude kopjes en schoteltjes en een klein damestasje met ketting.

Stichting Fundament schonk ons een fraaie pentekening van de Torenstraat met Martinustoren en -kerk. De pentekening is in 1975 gemaakt door G. de Lange op basis van een foto van voor 1904, in welk jaar de kerk werd afgebroken.

Het bestuur van de Historische Kring Losser en de
redactie van “Oet Dorp & Marke”
wensen u

Fijne kerstdagen
en

Geluk in Tuk en Good Goan in 2024

LOSSER-WIDNOJE: PARTNERS VOOR EEUWIG?

Er zijn nu spanningen in de wereld. Veertig jaar geleden waren die spanningen er ook. Tijdens de Koude Oorlog, tussen de toenmalige Sovjet-Unie en de Verenigde Staten. Toen die spanningen hoog opliepen, nam de gemeenteraad van Losser een verrassend initiatief: de raad nodigde de twee betrokken wereldleiders uit voor een tiendaagse vakantie. Hiermee richtte zich de aandacht van nationale en internationale media korte tijd op Losser. Losser werd wereldnieuws. Was de uitnodiging serieus bedoeld of een stunt? En wat heeft de uitnodiging Losser gebracht?

Gespannen internationale verhoudingen

Begin jaren tachtig van de vorige eeuw stonden Amerika en wat toen nog de Sovjet-Unie heette lijnrecht tegenover elkaar. De Amerikaanse president Reagan was een felle anticommunist. Hij had de Amerikaanse presidentsverkiezingen van 1980 gewonnen met de belofte dat de Amerikanen de [Koude Oorlog](#) zouden winnen. Een jaar daarvoor waren de Russen Afghanistan binnengevallen. Reagan bestempelde de Sovjet-Unie als 'evil empire', rijk van het kwaad. De Amerikanen verdubbelden hun defensie-uitgaven. De Russen lieten zich ook niet onbetuigd en investeerden ook steeds meer in bewapening. De Russen plaatsten kernraketten voor de middellange afstand in Oost-Europa, de Amerikanen in West-Europa. Deze wapenwedloop resulteerde ook in nieuwe wapens en geavanceerdere wapensystemen. Er werd zelfs gesproken over een raketschild in de ruimte om Russische nucleaire aanvallen te verijdelen.

De angst en daarmee de protesten groeiden. Wereldwijd. Ook in Nederland. In september 1983 namen de spanningen nog verder toe [toen Russische straaljagers een lijnvliegtuig van Korean Air Lines boven Siberië neerschoten](#). Daarbij kwamen 269 mensen om, onder wie een Amerikaans Congreslid. De Sovjet-Unie hield in de VN met een veto een veroordeling van dit incident tegen. Volgens de Russen was het vliegtuig aan het spioneren. De spanningen liepen verder op toen Reagan nog diezelfde maand de Russische staatsmaatschappij Aeroflot een vliegverbod boven de VS oplegde. Op [25 oktober 1983 vielen de Amerikanen het Caribische eiland Grenada binnen](#) om daar het communistische regime ten val te brengen.

Al deze ontwikkelingen lieten de wereld niet onberoerd. Er werd overal geprotesteerd. De wat ouderen onder ons herinneren zich ongetwijfeld de [grote vredesmars in Den Haag op 29 oktober 1983](#) tegen de plaatsing van kruisraketten op vliegbasis Woensdrecht. Daar deden ongeveer 550.000 mensen aan mee. Rond die tijd kwam ook 'The day after' uit, een Amerikaanse televisiefilm die door ruim 100 miljoen mensen werd bekeken en die de desastreuze gevolgen van een nucleair conflict toonde.

Uitnodiging ter ontspanning

Het hoeft daarom geen verbazing te wekken dat de mensen - zo ze al niet ongerust waren - ongerust werden. De geopolitieke ontwikkelingen en de daarmee gepaard gaande toenemende spanningen gaven daar alle aanleiding toe. Diezelfde maand oktober 1983 kwamen ook leden van de gemeenteraad van Losser en het College van B&W te spreken over de toestand in de wereld. Dat gebeurde onder het genot van een hapje en een drankje na een klootschietwedstrijd. "Als wij één promille zouden kunnen bijdragen aan de wereldvrede, zouden wij dat dan doen?", vroeg een van de aanwezigen. Het antwoord kwam niet lang daarna in de vorm van een brief van de voorzitters van de toenmalige raadsfracties. De brief werd op 27 oktober 1983 besproken. 'Ik moet zeggen, dat dit de meest merkwaardige brief is die ik ooit heb gezien. En ik heb ook in eerste instantie met de ogen geknipperd en me afgevraagd, moet dat nou? Maar waarom ook niet? Er zijn in het verleden heel belangrijke dingen gebeurd aan de hand van simpele aanleidingen.' Aldus burgemeester Peters, tijdens de raadsvergadering van 27 oktober 1983 naar aanleiding van de brief van de gezamenlijke fractievoorzitters.

De brief behelsde een uitnodiging aan de heren [Andropov](#) en [Reagan](#), destijds respectievelijk voorzitter van de Opperste Sovjet en president van de Verenigde Staten. Of zij er niet voor zouden voelen om in 1984 samen met hun echtgenotes op kosten van de gemeente Losser 'een vakantie van tien dagen door te komen brengen in een hotel in onze mooie gemeente.' Het doel: het wantrouwen tussen beiden wegnemen. 'Naar onze mening vormt o.a. het feit dat u beiden elkaar niet of onvoldoende kent een belemmering voor het aanwenden van uw macht in het belang van de vrede.' Functionele en formele ontmoetingen - zo ging de brief verder - kunnen daaraan niets veranderen, maar misschien wel een informeel samenzijn in Losser. Het gemeentebestuur stelt, dat als wantrouwen in de persoonlijke sfeer zou kunnen worden weggenomen, een grote stap op weg naar succesvolle onderhandelingen zou kunnen worden gezet. 'Natuurlijk zijn er negenennegentig redenen te bedenken waarom u aan onze uitnodiging geen gevolg zou kunnen geven. Maar er is één reden om het wel te doen: de wereldvrede!' Vrij vertaald: kom naar Losser en leer elkaar in een informele omgeving kennen. Werk niet met een van tevoren opgestelde agenda, maar laat door gezamenlijke wandelingen, een partijtje tennis, het gezamenlijk drinken van een glas wijn en het nuttigen van een goed maal een sfeer ontstaan waarin wereldproblemen besproken en vreedzaam beslecht kunnen worden. De raad ging unaniem akkoord met de uitnodiging. Onder de post 'Onvoorzien' werd voor 1984 119.000 gulden begroot.

Nationale reacties op de uitnodiging

Niet alleen in de Nederlandse media kreeg de uitnodiging van het Losserse gemeentebestuur aandacht. Kranten over de hele wereld, van Canada tot Australië en van Hongarije tot Mexico schreven erover. De reacties lieten niet lang op zich wachten. Sommige waren sceptisch, andere juichten het initiatief toe. De gemeente ontving vele brieven die overwegend positief van aard waren. Een enkeling zag het als stunt, verdacht het gemeentebestuur van sympathie voor het communisme of verweet 'Losser' een te naïeve instelling: hoe kon je denken dat Reagan en Andropov op de uitnodiging in zouden gaan?

Sceptische reacties

Op 3 november 1983 ontving het College van Burgemeester & Wethouders van Losser een reactie van een adviesbureau met de veelzeggende naam drs. L. Roosewater, een bureau dat Deflatoir d.w.z. Ontblazend, Gezond Verstand produceert.

Roosewater ziet de uitnodiging als een 'stunt' van de allereerste orde. 'Deze topmannen, die het zo ver (of is het zo laag?) gebracht hebben dat zij niet eens met elkaar spreken, zullen Uw gastvrijheid niet aanvaarden. Maar Losser heeft een poging tot de zoveelste top (sic) gesprek gedaan. Daarom hulde aan Uw college! Ons aller Lubbers heeft zaterdagmiddag (tijdens de vredesdemonstratie) voor de T.V. verklaard: Als alle pogingen mislukken, dan moeten Andropov en Reagan samenkomen.'

Diezelfde dag, 3 november 1983, werd op papier van Aeroflot Airlines een reactie ontvangen die van Yoeri Andropov afkomstig zou zijn. De reactie is gericht aan de weledele heer Peters, burgemeester van Losser. Ook dit schrijven kan niet serieus genomen worden. Er staat namelijk in dat het binnen het Kremlin zeker waarschijnlijk wordt geacht dat de uitnodiging bijdraagt aan een verdere ontspanningspolitiek. Maar anderzijds komen ze van Russische zijde tot de conclusie dat juist deze situatie vanuit hun optiek nauwelijks gewenst is. Het zou namelijk betekenen, 'dat wij in de toekomst op een eerlijke en open wijze met de imperialisten zouden moeten onderhandelen, en vervolgens tot de conclusie zouden moeten komen dat b.v. een verdere opvoering van de bewapeningswedloop onzinnig ja zelfs onmenselijk is. De verdere plaatsing van SS20-raketten' - zo gaat de reactie verder - 'zou hierdoor onmogelijk worden gemaakt wat zeker negatieve gevolgen zal hebben voor onze Sovjet Defensie Economie. Daarnaast bestaat er een reëel gevaar dat de 'Koude oorlog' zal afnemen, en democratische tendensen in ons land zullen toenemen, wat ons landsbelang zal schaden. Onze geloofwaardigheid met bevriende, of door ons bezette landen, komt hierdoor zeker in gevaar, terwijl een jarenlang zorgvuldig opgebouwd vijandsbeeld onmiddellijk zou verdwijnen.' De reactie besluit met: 'Hopelijk heb ik u kunnen overtuigen van de noodzaak tot handhaving van de huidige situatie, welke binnen onze politieke strategie verantwoord is.'

Farce Majeure

Farce Majeure was een in die tijd veel bekeken komisch, satirisch en muzikaal televisieprogramma van de NCRV. Ook aan het team van Alexander Pola, Fred Benavente, Ted de Braak, Jan Fillekers en Henk van der Horst ging het initiatief van Losser niet ongemerkt voorbij. Over de uitnodiging aan beide wereldleiders hebben ze een liedje gemaakt: **Bij ons in Losser.**

*Grenada is voor Reagan
geen toeristenparadijs
En Andropov betaalt vandaag
een veel te hoge prijs in Afghanistan. Nou dan!
Twente is goedkoper dan Nicaragua
en Polen onbetaalbaar
dus vergeet die landen maar.
Kom gewoon naar Twente
maar dan wel alle twee
en dans daar almaar losser de Drikusman es mee:
Reagan man, Reagan man
Zwaai nou es om en kiek me es an!
Refrein*

*De Falklands zijn voor Thatcher
nou nog steeds geen Efteling
En Mitterrand zijn uitstapje naar Tsjaad
is weer zo'n ding.
Dat kost schatten, man. Nou dan!
Twente is voordeliger dan de Libanon
Irak niet te betalen
en Iran een duur pension.
Kom dus maar naar Losser
desnoods met heel de kliek
Wie weet wordt dit het Lourdes
van de wereldpolitiek
Andropov, Andropov
Zwaai nou es om en doe niet alsof.*

Internationale reacties op de uitnodiging

Op 28 november 1983 laat de ambassadeur van de Verenigde Staten in Nederland, [Paul Bremer](#), [burgemeester Peters](#) onder dank voor de uitnodiging weten dat de Verenigde Staten en de Sovjet-Unie op allerlei niveaus voortdurend met elkaar in contact staan.

NOTARISKANTOOR
POPPINGHAUS

Op basis van de historie...

met het oog op de toekomst

Huis & Hypotheek

Familie & Relatie

Bedrijf & Beroep

Agrarisch

Langenkamp 9 - Losser - 053 538 3777 - www.poppinghaus.nl

EMBASSY OF THE
UNITED STATES OF AMERICA
The Hague

5702
November 28, 1983

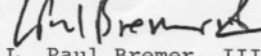
Dear Mayor Peters:

Thank you for your letter of November 9 conveying your invitation to President and Mrs. Reagan to visit Losser in order to meet informally with President and Mrs. Andropov. We will, of course, forward your invitation to Washington.

I would like to assure you and the members of the City Council of Losser that President Reagan and the American people have no higher desire than to assure the preservation of peace and freedom for our countries. As a means to this end you should know that there is considerable ongoing contact between my government and that of the Soviet Union. In addition to regular meetings between Secretary of State Shultz and Foreign Minister Gromyko, there is a constant dialogue between our respective embassies and among Cabinet members and senior officials of both countries. In this context, I have enclosed a copy of a November 21 address by Deputy Secretary of State Kenneth Dam entitled "U.S. - Soviet Dialogue Must Continue."

Finally, I wish to underscore the position of the United States Government that the President is prepared, in principle, to attend a Summit with Mr. Andropov if it is properly prepared and promises to lead to some meaningful result.

Sincerely,

L. Paul Bremer, III
Ambassador

Enclosure:

November 21 address
Deputy Secretary of State

Mr. W. M. A. Peters
Burgemeester van Losser
Postbus 90
7580 AB Losser

AZ/BW

Advies Afd.: 1 d.d. 7/11-83			
A.K.A. Levering A.K.A. v. raad.			
B & W	B	W	W
accord met advies			
bespreken			

Bremer benadrukt dat president Reagan in beginsel bereid is tot een topontmoeting met de leider van de Sovjet Unie als die ontmoeting goed voorbereid is en tot waardevolle resultaten leidt.

Bezoek van de Russische ambassadeur aan Losser

Laten de Verenigde Staten hun reactie op de uitnodiging schriftelijk weten, de [heer Dr. V.N. Beletsky](#), ambassadeur van de Sovjet-Unie in Nederland, komt het antwoord van zijn regering persoonlijk meedelen aan het College van B&W. En wel op 23 december 1983. Zijn komst wordt zorgvuldig voorbereid. Er ligt een draaiboek dat in detail beschrijft wat er moet gebeuren van 11.00 uur – aankomst van de ambassadeur – tot 12.00 uur - het tijdstip waarop de persconferentie in de raadszaal moet beginnen. Bij binnenkomst in de burgemeesterskamer om 11.05 uur zal koffie met petit fours geserveerd worden, om plus minus 11.45 uur sherry, jus, landwijn en wodka. De Commissaris van (toen nog) de Koningin moet geïnformeerd worden over de ontvangst van de ambassadeur, de telex moet gebruiksklaar zijn en de pers moet over voldoende telefoons kunnen beschikken. De videoclub-Overdinkel is gevraagd voor het archief de aankomst, het vertrek en de persconferentie vast te leggen. Verder: geen vlaggen, geen maaltijd. Met de ambassadeur komen waarschijnlijk twee correspondenten mee: een van het Russische persbureau Tass en een van het ANP. Mogelijk zal ook een correspondent van de Pravda uit Brussel aanwezig zijn. *‘Voor hoeveel personen meer bestellen bij Marktzicht?’*, valt op een van de notities te lezen. Als attentie zal de heer Beletsky een gebrandschilderd gemeentewapen aangeboden krijgen.

*Ambassadeur Beletsky met gemeentesecretaris Johan Pot en wethouder Jan Ensing en vele jonge Lossersnaren, die inmiddels veertig jaar ouder zijn geworden maar zichzelf vast nog wel herkennen.
(DPG Fotoarchief Twente NL-OdzTFA_141170).*

Dat de ambassadeur naar Losser komt, laat B&W pas in een persbericht op de dag zelf, dus 23 december weten. Voor de ontvangst van de Russische ambassadeur was een draaiboek opgesteld. Zijn aankomst stond gepland voor 11.00 uur. Vóór die tijd moest nog een huwelijk voltrokken worden. En wel om 10.30 uur, waarbij stond aangetekend: *'gestreefd wordt naar tijdig vertrek'*. Wat bleek? [Fred Rutten](#), destijds FC Twente-speler, trad die ochtend in het huwelijk. De geruchtenstroom over de mogelijke komst van de ambassadeur naar Losser was vóór 23 december al op gang gekomen. De Nederlandse pers was daarom in groten getale aanwezig. Ook in het gemeentehuis. Rutten verkeerde wellicht in de veronderstelling dat de pers voor hem uitgelopen was want volgens de Twentsche Courant van 24 december keek hij vol verwachting naar de lenzen van de fotografen. Maar helaas, ze kwamen niet voor hem.

De heer en mevrouw Rutten bij het verlaten van het gemeentehuis. (Met dank aan de familie Rutten voor deze foto).

Bij het gemeentehuis van Losser wordt de Russische ambassadeur opgewacht door een enkele demonstrant die protesteert tegen de inval van de Sovjet-Unie in Afghanistan. Verder verloopt het bezoek zonder incidenten. De ambassadeur zegt het plezierig te vinden Losser te bezoeken, hij heeft als blijk van erkentelijkheid als cadeau een groot portret van de leider van de Opperste Sovjet voor burgemeester Peters meegenomen evenals een paar flessen wodka. Maar ... helaas moet de ambassadeur de boodschap overbrengen dat de heer Andropov tot zijn spijt, wegens drukke werkzaamheden, niet van de uitnodiging gebruik zal maken. Tijdens de persconferentie bestrijdt de ambassadeur dat de uitnodiging van Losser niet serieus zou zijn genomen. *'Als dat het geval was geweest, zou er geen antwoord zijn gekomen.'*

Hij riep in herinnering dat de Amerikanen zich bedreigd voelden toen de Sovjet-Unie in 1962 raketonderdelen naar Cuba brachten; die dreiging voelen zij, de Russen, nu door de plaatsing van raketten voor de middellange afstand in West-Europa.

Uit een van de vele kranten uit die tijd die over het bezoek berichtten:

Burgemeester Peters ontving uit tientallen landen kranten die melding maakten van het initiatief. Wat de burgemeester het meest had gefraspeerd, was dat de presentator van het Amerikaanse radiostation American News Agency hem tijdens een telefonisch radio-interview vroeg waar Losser nu precies ligt. 'Ik zei: tien kilometer van Enschede. Waarop hij vroeg: Isn't that the city with the pot store (hasjwinkel)?.'

De afwijzende reactie van de Sovjet-Unie inspireerde Jan Hornstra uit Heerlen tot het volgende gedicht. Het heet **Ver-Losser-tje**.

*Kleintjes zijn aan te bevelen
in het ver-Losser-tje spelen.
Jammer dat een positief
en toe te juichen initiatief
door een natie, genaamd USSR,
voor ons per raket niet zó ver,
het met smoesjes verdomt
te voorkomen dat er wordt gebomd
en positief mee te werken
aan overleg tussen de grote sterken
in een kleine gemeente in Twente.
Hopelijk leidt met grote rente
het Russische idee
van het belachelijke 'nee'
op een uitnodiging voor een vakantie bij Peters
te zijner tijd toch tot wat beters.
Al is het nú direct geen strop:
het kán worden: Iwan, rot op!*

Uitnodiging partnerschap

Tijdens de persconferentie laat de ambassadeur weten zich er persoonlijk sterk voor te willen maken als Losser vriendschappelijke banden zou willen aanknopen met een gemeente in zijn land. Hiermee wordt de kiem gelegd voor een partnerschap tussen Losser en [Widnoje](#), een stad enkele kilometers

ten zuiden van Moskou, dat jaren zou duren. Losser is de eerste gemeente in Europa die officieel vriendschap sluit met een Russische plaats. Ongeveer zes weken na zijn bezoek aan Losser, en wel op 7 februari 1984, ontvangt burgemeester Peters een brief van ambassadeur Beletsky. Daarin wordt hij uitgenodigd om 'als hoofd van een delegatie van de gemeente Losser met de Sovjet-Unie kennis te maken en de mogelijkheden te bespreken contacten met een van de steden in de Sovjet-Unie tot stand te brengen.' Dat wordt Widnoje. Een delegatie van de gemeenteraad van Losser bezoekt deze plaats van 29 augustus tot en met 7 september 1984.

Vertrek van de delegatie op 29 augustus 1984 vanaf Vliegveld Twente. Op de foto v.l.n.r.: Thom Weterings, mevr. Ria Meijer-Sonnenberg, Freddie G.H. Meijer (loco-burgemeester), André Zabel, Fred Blacquièrè, Herman Meijerink, Michel Haen, mevr. Hansje Ernst-Riemsdijk. Gemeentevoorlichter Haen zou tot 2005 onafgebroken bij alle reizen en andere contacten betrokken zijn. (DPG Fotoarchief Twente NL-OdzTFA_141177).

De NOS had belangstelling voor de reis en liet de Losserse raadsleden op de voet volgen door een cameraploeg. Die meldde zich op 29 augustus keurig op tijd op Schiphol maar bleek bij het inchecken 65 kilo te veel aan apparatuur bij zich te hebben. Doordat het oplossen van dit probleem enige tijd vergde, miste de ploeg bijna het vliegtuig.

Concrete toenadering

Van de reis is een van-dag-tot-dag-verslag gemaakt. Enige passages daaruit: *29 Augustus. Omstreeks 17.15 uur Russische tijd ontvangen door de tolk de heer Makarow en de heer Disselveld van de Nederlandse ambassade. Na het passeren van de paspoortencontrole via de diplomatenuitgang het vliegveld verlaten. Buiten werden we opgewacht door een deputatie van het gemeentebestuur van Widnoje.*

De eerste plaatsvervangend burgemeester de heer Gritskov verwelkomde ons namens deze stad en de tweede plaatsvervangend burgemeester Wladimir Koezmenko, bood de dames van het gezelschap een bos rozen aan. ... De heer Gritskov deelde mede verheugd te zijn de gastheer te kunnen zijn van een gemeente met zulke goede bedoelingen. De heer Meijer nodigde hem en zijn mensen alvast uit om in Losser te komen en sprak de hoop uit op een vruchtbaar bezoek met vreedevolle contacten te kunnen rekenen.

De dagen daarna voeren de Lossernaren gesprekken met onder meer de burgemeester van Widnoje, de burgemeester van de regio Moskou en van Zagorsk. Daarin komt steeds het doel van het initiatief terug: komen tot een betere verstandhouding. Op dag vier gebeurt er iets wat het partnerschap in positieve zin sterk zal beïnvloeden. Uit genoemd reisverslag: Om plus minus 13:00 uur vertrokken we naar een recreatiepark van de plaatselijke gas- en cokesfabriek, alwaar een barbecue zou worden gehouden.

Om 13:25 uur brak er een stuurstang van de auto, zodat deze bij een snelheid van ongeveer 100 km. stuurloos werd. De auto schoot eerst door de rechter berm, dreigde te kantelen om vervolgens schuin over de weg de berm links in te duiken, waarna de auto in een appelhof tot stilstand kwam. Gelukkig had niemand verwondingen opgelopen.

André Zabel bij het verongelukte busje. (Foto uit archief Stichting Losser-Widnoje).

De bewoners van het huis, de heer en mevrouw Kolosok, nodigden ons uit om allerhande vruchten en brood te eten. Deze boerenfamilie toonde een gastvrijheid, welke ontroerend was. De man Nicolai, trok z'n colbertje aan, waarop de orde van oorlogsveteraan was gevestigd. Deze mensen hadden nog nooit Nederlanders gezien en waren enthousiast in hun ontvangst. ... Zij waren het met ons eens dat de vriendschap van mensen, zoals die aldaar was ontstaan, een waarborg zou zijn voor de vrede. Het was het eerste directe, spontane contact tussen Lossernaren en Russische burgers. Voordat het ongeluk met het busje plaatsvond was dat uitgesloten; als het al eens gebeurde werd dat door een altijd aanwezige vertegenwoordiger van de Russische overheid direct afgekapd.

Echtpaar Kolosok

Door de hartelijke ontvangst door het echtpaar Kolosok wilden in latere jaren ook andere Lossernaren die met uitwisselingen meegingen een bezoek aan Nicolai en zijn vrouw Maria brengen. Dat gebeurde ook. Een uitnodiging aan hen voor een bezoek aan Losser kon dan ook niet uitblijven. In september 1990 worden ze warm onthaald op het gemeentehuis. Ze zijn met de trein uit Rusland gekomen en zullen tien dagen in Losser blijven waar meerdere Lossernaren hen inmiddels kennen van bezoeken aan hun huis in de omgeving van Widnoje. Tot hun overlijden, ze stierven beiden in 2001, hebben Lossernaren hen bij elk bezoek aan Widnoje bezocht.

Op 7 september 1984 keert de delegatie volgens een van de vele krantenartikelen die erover verschenen *'hondsmoe maar voldaan'* terug naar Nederland. Na op Schiphol een persconferentie te hebben gegeven, vertrekt het gezelschap met een busje naar Losser. Thuisgekomen wordt op de reis teruggeblikt. Wat had die opgeleverd? Hun conclusie is dat ze zich bewust zijn geworden van hun vooroordelen. Dat bleek - schrijven ze - tijdens gesprekken over gevoelige kwesties als 'de verhouding kerk en staat, godsdienstvrijheid, de positie van de Joden, het alledaagse leven.' Niet dat ze nu opeens een andere mening zijn toegedaan maar wel een *'rijkere en minder eenzijdig onderbouwde mening'*. De reis heeft hen gesterkt in de overtuiging dat de contacten verder uitgebouwd moeten worden. Ze beseffen dat uitwisseling van informatie en van personen het vijanddenken niet geheel weg kan nemen. Daarvoor staan zaken als bijvoorbeeld de inval van de Russen in Afghanistan te veel in de weg. Maar contacten, zeker op het niveau waarop zij die (ook) hebben gehad, maken het beeld van de ander wél genuanceerder.

Cineast Bert Haanstra over het bezoek

Op 13 september 1984 besteedt het televisieprogramma 'Van gewest tot gewest' aandacht aan het bezoek dat de delegatie uit Losser aan de Sovjet-Unie heeft gebracht. De uitzending is voor filmmaker [Bert Haanstra](#) aanleiding het gemeentebestuur van Losser te complimenteren *'met het feit dat u vooral over de positieve gevoelens die uw ervaringen tijdens dat verblijf blijikbaar hebben teweeggebracht, verslag hebt willen doen. Uw unieke besluit om persoonlijk van uw ongerustheid ten aanzien van de internationale spanningen te willen getuigen, heeft tenminste geleid tot de vaststelling dat ook dáár mensen - zelfs aardige mensen - blijken te wonen, die even vurig als wij de grote catastrofe zouden willen voorkomen. ... We zijn net als u allen tegen elk totalitair bewind, maar we blijven mét u geloven dat elke poging tot toenadering de moeite van het ondernemen waard is. Uit de samenstelling van uw delegatie blijkt dat Losser een voorbeeldig democratisch bewind heeft. Als geboren Tukker doet me dat extra deugd!'*

Start van wederzijdse bezoeken en uitwisselingen

In 1985 is het tijd voor een tegenbezoek. Een Russische delegatie zal naar Losser afreizen. Het bezoek wordt in januari voorbereid. Dit jaar komt ambassadeur Beletsky wederom naar Losser. In het gesprek met het gemeentebestuur laat hij desgevraagd weten er geen enkel bezwaar tegen te hebben dat naast de uitwisseling van het verenigingsleven ook een uitwisseling tussen leerlingen van de plaatselijke scholen tot stand komt. Uitwisseling op elk niveau wordt op prijs gesteld. Hij zou graag zien, zo wil een verslag van dit gesprek, *'dat in overleg met de delegatie uit Widnoje een plan wordt uitgewerkt voor uitwisseling in de komende drie jaren, zodat planmatig kan worden gewerkt aan de te leggen contacten.'* Verder laat hij weten dat de verantwoordelijke minister in zijn land zeer tevreden is en alle medewerking zal verlenen voor continuering en uitbreiding van de bestaande contacten.

Meerdere gemeenten in Nederland hebben intussen het voorbeeld van Losser gevolgd en een verzoek aan de ambassade gericht om te bemiddelen bij het vinden van een partnerstad in de Sovjet-Unie. Dat de schrijvende pers in 1984 geen visum kreeg en daardoor de reis naar Widnoje niet mee kon maken, wijt de ambassadeur aan een fout als gevolg van een te kleine bezetting van het consulaat. Wellicht dat hij dit aan de orde zal stellen in een gesprek met minister-president Lubbers met wie hij later die maand een afspraak heeft.

De Russische delegatie komt op 6 mei aan en wordt ondergebracht in hotel 'de Lutt' in de Lutte. Losser heeft er werk van gemaakt. Er is een druk en indrukwekkend programma samengesteld. Een 'ontdekkingstocht door Nederland' zoals een krant schrijft. De delegatie bezoekt in de week die ze in Nederland doorbrengt namelijk niet alleen bedrijven en instanties in de gemeente Losser maar ook plaatsen buiten Twente als Lelystad, Amersfoort, Urk, Den Haag en Zwolle om een beeld te krijgen van verschillende aspecten van het leven van de Nederlanders, van sociaalpolitieke en economische ontwikkelingen, scholing en zorg. Alle activiteiten zijn zeer zorgvuldig voorbereid. In Losser maakt de delegatie kennis met plaatselijke bedrijven als Van Heek Medical B.V., Machinefabriek Wouter Witzel B.V. en Johma B.V., scholen en instellingen, en met de ouderen- en gezondheidszorg. De directeurs van genoemde bedrijven worden uitgenodigd voor een tegenbezoek aan Widnoje.

De heer Wouter Witzel (rechts) geeft uitleg aan Russische gasten bij het bezoek aan zijn bedrijf. (DPG Fotoarchief Twente NL-ODzTFA_90083).

Bij een bezoek aan een middelbare school valt de Russische bezoekers op dat met name de discipline van de leerlingen minder is dan in de Sovjet Unie. *'Men vraagt zich af'*, zo valt in het verslag van het bezoek te lezen, *'of dat geen slechte uitwerking heeft op het onderwijs, hetgeen door de heer Kemperink ontkennend wordt beantwoord.'* Ook de leiding van de bezochte scholen krijgt een uitnodiging voor een tegenbezoek.

Een werkgroep bestaande uit raadsleden die deel uitmaakten van het eerste bezoek aan Widnoje heeft zich intussen gebogen over de vraag hoe de relatie met Widnoje dusdanig verder ontwikkeld en uitgebouwd kan worden dat het uiteindelijke doel - een beter begrip voor elkaar en elkaars wijze van leven - naderbij gebracht kan worden. Ideeën in dit verband zijn in voornoemde week van 6 mei met de leden van de Russische delegatie besproken. Aan het slot van het bezoek aan Losser, dat van zowel Russische als Nederlandse kant als zeer informeel en ontspannen is ervaren, stelt de leider van de Russische delegatie voor die ideeën als uitgangspunt te nemen voor een op te stellen overeenkomst waarin aard en doel van de relatie nader wordt uitgewerkt en vastgelegd. Hij nodigt een delegatie van de gemeente Losser uit om Widnoje nog in november van dat jaar (we schrijven 1985) te komen bezoeken. Doel: nader overleg over hoe de vriendschapsbanden nader vorm en inhoud zouden kunnen krijgen.

Als afscheid wordt een grote culturele manifestatie gehouden die door naar schatting 1000 Lossernaren wordt bijgewoond. Bij dat afscheid spreekt burgemeester Peters de wens uit dat men zowel in Rusland als in Nederland de wapens zou inruilen voor accordeons en andere muziekinstrumenten. *'Wanneer we dan onverhoopt nog een keer tegen elkaar ten strijde moeten trekken, zal het hoogstens vals klinken maar er vallen in ieder geval geen slachtoffers.'*

Vriendschapsverdrag

Op 1 september 1986 vertrekt een delegatie onder leiding van wethouder ook locoburgemeester Meijer voor een tweede keer naar Widnoje. Doel is om onder het motto *'Meer contact is minder angst'* de verstandhouding te verstevigen. In Widnoje zal een vriendschapsverdrag ondertekend worden, in wezen een intentieverklaring voor verbreding en verdieping van bestaande contacten door nadere samenwerking en uitwisseling. Aan de vriendschappelijke betrekkingen tussen beide gemeenten moet volgens burgemeester Peters een systematisch en progressief karakter worden gegeven. Bij sceptici heerst evenwel enige twijfel over de bedoelingen van de Russen. Is dit een propagandastunt? Burgemeester Golowin van Widnoje ontkent na ondertekening van het vriendschapsverdrag desgevraagd dat daarvan sprake is. De Twentsche Courant van zaterdag 6 september 1986 tekent uit zijn

mond op: *‘Het is niet mijn bedoeling jullie te overtuigen van ons systeem. ... Ik heb van de partijsecretaris van ons district ook geen enkele aanwijzing gekregen tot het verstrekken van enige vorm van propaganda. ... We vinden het heel belangrijk dat deze delegatie met eigen ogen een beeld kan vormen van het dagelijks leven hier.’*

Een speciale werkgroep bestaande uit vertegenwoordigers van de gemeente, het onderwijs, cultuur, sport, gezondheidszorg, bedrijfsleven en vakbond had het vriendschapsverdrag in de maanden daarvoor voorbereid. De werkgroep kende verschillende subwerkgroepen: één voor de voorbereiding van een tegenbezoek, een tweede die een uitwisselingsprogramma moest opstellen voor een periode van drie jaar en een derde die belast was met de werving van de benodigde fondsen. Rond de opdracht van de laatste werkgroep ontpint zich een hele – politieke - discussie over de vraag of de kosten voor de contacten met Widnoje wel of niet voor rekening van de gemeente moeten komen. Met name de VVD roert zich in dit debat. Deze partij heeft op zich geen problemen met de banden met de Russische gemeente, als er tenminste vanuit de bevolking genoeg steun voor is, niet alleen morele maar ook geldelijke steun. De activiteiten die voorgesteld zijn, brengen de nodige kosten met zich mee: uitwisselingen op het gebied van landbouw, informatie-uitwisseling in elkaars kranten, sportieve evenementen, culinaire en culturele contacten, uitwisselingen van lerarenteams en scholierengroepen, en economische contacten. Er wordt zelfs gedacht aan een rally Losser-Widnoje.

Het vriendschapsverdrag wordt begin augustus 1986 in conceptvorm met verzoek om commentaar naar de partnergemeente gestuurd. Of er van Russische zijde op- en aanmerkingen bij zijn gemaakt, is niet bekend. In Losser gaat de raadsvergadering van 28 augustus akkoord met de tekst. Daarmee wordt het verdrag officieel vastgesteld. Dat gebeurde niet zonder slag of stoot. Met name de financiering baarde zorgen. Een gemeentebestuur heeft op de eerste plaats tot taak een gemeente te besturen en is er niet om geld uit te geven aan vriendschapsverdragen, zo viel te horen. Ook moeten de contacten niet leiden tot gelegenhedsuitstapjes maar moeten ze culturele uitwisseling tot doel hebben. Dit zou geen taak zijn voor de gemeente maar eerder voor de plaatselijke verenigingen. Uiteindelijk gaat de raad toch akkoord met de voorliggende tekst. De raadsleden die de reis van 1 tot en met 6 september gaan meemaken betalen alles uit eigen portemonnee; de vertegenwoordigers van instellingen en verenigingen zullen een vergoeding van hun besturen ontvangen.

BENDY.
adviseurs en bekleiders van
vloeren, wanden en ramen

T - 053 538 1598

RESTAURANT
DIJK 59

RESTAURANT | FEESTEN & PARTIJEN | EVENTS
DIJK59.NL

BEELD & GELUID - WASSEN - KOELING - INBOUW - ETC.
OOK VOOR AL UW REPARATIES, SNEL EN VAKKUNDIG
ZONDER VOORRIJKOSTEN!

Tel: 053 4315522
Oudevalleistraat 101
7511 DZ - Enschede
info@brilmanelektro.nl
electroworld.nl

Tel: 053 5381633
Kerkstraat 18
7581 AB - Losser
losser@brilmanelektro.nl

Mooi voor elkaar

Sfeermaker
COMPANY INTERIEURBOUW

KEUKENS | WANDKASTEN | INLOOPKASTEN | BALIES | BARREN

NIJVERHEIDSTRAAT 10A | 7581 PV LOSSER
T +31 (0)6 51 323 773 | WWW.SFEERMAKERCOMPANY.NL

Lossers Voetcomfort

Schoenreparatie
Pedicure
Podotherapie
Orthopedie
Wandelschoenen

Raadhuisstraat 20, 7581AA Losser
053 538 1290
Wij hebben altijd de koffie voor u klaar staan!

PLUS
van Haaren
Overdinkel

Openingstijden: Ma-Za 8.00-20.00 Zo 10.00-18.00

Losserse Mavoleerlingen die in 1987 Widnoje bezochten. Wij beschikken niet over de namen van de Losserse scholieren. Misschien herkennen zij zichzelf, nu 36 jaar later? (DPG Fotoarchief Twente NL-OdzTFA_90081).

Uit het vriendschapsverdrag:

De beide gemeenten beloven vriendschapsbetrekkingen tussen de burgers van hun gemeenten te zullen bevorderen door samenwerking in de geest van onderling begrip en de bereidheid elkaar te helpen en van elkaar te leren.

Widnoje en Losser zien deze overeenkomst als een bijdrage tot versterking van de vrede en de verbetering van het begrip tussen de volkeren in Oost en West. Widnoje en Losser zijn zich bewust van het feit, dat de volkeren in Oost en West zeer uiteenlopende politieke, economische en sociale stelsels kennen, maar zullen desalniettemin trachten in zoveel mogelijk sectoren van het maatschappelijke en culturele leven, betere voorwaarden te scheppen, welke de ontwikkeling van de uitwisselingen en versterking van alle passende samenwerkingsvormen mogelijk maken.

Zij verklaren, dat het hun gemeenschappelijke wens is door deze jumelage, de vriendschap tussen beide gemeenten te bevestigen en te versterken en mede daardoor een bijdrage te leveren aan de veiligheid en vrede in de wereld.

Contacten krijgen meer permanent karakter

Subwerkgroep 2 van de werkgroep Widnoje komt met een voorstel voor een meerjarenplan. Dat richt zich enerzijds op de ontwikkeling van activiteiten voor de eigen bevolking. Het doel hiervan is informatie te geven over wonen en werken in Widnoje en over de geschiedenis van en de cultuur in deze gemeente. Anderzijds stelt de werkgroep concreet een hele serie activiteiten voor om te komen tot daadwerkelijke uitwisseling op velerlei gebied. Als eerste stap om te komen tot een permanente uitwisseling adviseert de werkgroep middelbare scholieren uit te wisselen. Zo'n uitwisseling – die plaats moet hebben in 1987 - is namelijk in betrekkelijk korte tijd te organiseren. Daarbij komt dat de uitstraling enorm zal zijn. Iedere leerling heeft immers ouders en misschien nog broers en zusters, zo wordt betoogd. Misschien dat wel een net van correspondentievrienden ontstaat.

Het bezoek aan Widnoje in november 1985 waartoe Losser was uitgenodigd, heeft niet plaatsgevonden. Een ongedateerd krantenartikel uit 1986 meldt in een tussenzin dat *'Door omstandigheden (...) het vorig jaar niet mogelijk (was) om voor de tweede keer naar Widnoje af te reizen'*. Wat die omstandigheden waren, wordt niet duidelijk. Misschien hadden ze te maken met de komst van Gorbatsjov die in maart 1985 Andropov opvolgde als secretaris-generaal van de Communistische Partij van de Sovjet-Unie en de politieke onrust die dit teweegbracht. Hij pleitte voor perestrojka (hervorming) en glasnost (openheid) en gaf de aanzet voor verschillende politieke en economische hervormingen.

In deze tijd van hervormingsgezindheid, brengt een delegatie uit Losser voor een tweede keer een bezoek aan Widnoje. Daar valt hen een gastvrij onthaal ten deel en wacht hen een intensief programma. Net als toen de Russen Losser bezochten, beperkt de kennismaking zich ook nu niet tot contacten met de inwoners van de plaats zelf, tot bezoeken aan ter plaatse gevestigde bedrijven, instellingen voor zorg, onderwijs, cultuur en verenigingen, maar staan onder meer ook bezoeken aan Leningrad en Moskou op het programma. Het wordt - mede door de ondertekening van het vriendschapsverdrag - een zeer geslaagd bezoek. De intentie wordt uitgesproken de banden tussen beide gemeenten in 1987 verder aan te halen nu die banden formeel bekrachtigd zijn door ondertekening van het vriendschapsverdrag. Om die vriendschap te symboliseren zijn twee bomen geplant. Prioriteit zullen uitwisselingen van culturele, educatieve en sportieve aard krijgen.

Losser groet Moskou

Losser groet Moskou, wi-j riekt oe de haand,
Der ligt tussen Deenkel en Wolga een laand ...
Ieleu hebt Lenin, Tolstoj, Pasternak,
Wi-j in Losser, wi-j hebt oonze Prik en Prak.

Losser groet Rusland en iedere Rus,
De Beekhoekse Steppe begroet de Kaukasus.
Russen en Tukkers, dee hebt noew nen baand
Van de Oeral tot an het Lutterzaand.

Wi-j bint nig bang veur de Russische beer:
De straaljagers vleeht ja veur niks hen en weer.
Wi-j krie-jt de rust op de aarde terug
Dankzij Losser, dee veurstad van Glanerbrug!

*Willem Wilmink. In: Liedjes uit de Jozefstraat - Enschede, Van de Berg, 1987.
(Melodie van het Wolgalied uit de operette Der Zarewitsch van Franz Léhar).*

Dat jaar, 1987, wordt duidelijk wat het vriendschapsverdrag betekent. Zo houdt de bibliotheek in Losser in de week van 21 t/m 27 maart een Russische week. Die wordt geopend door de Russische plaatsvervangend ambassadeur. Er is een expositie ingericht met publicaties van en over Rusland. Bezoekers krijgen ook informatie over de uitwisselingen die al hebben plaatsgehad en de unieke contacten die zijn aangegaan. De leerlingen van de muziekschool verzorgen een avond met Russische muziek en dans. Allemaal activiteiten

met het doel zoveel mogelijk geledingen van de gemeente Losser (meer) te betrekken bij de relatie die met Widnoje is aangegaan.

Opening Ruslandweek in maart 1987. V.l.n.r. mev. Ans Dijkhuis (directeur bibliotheek), mev. Smit, ?, plv. ambassadeur Efstratov, burgemeester J. Smit, dhr. J. Tegels (vz. bibliotheekbestuur). (DPG Fotoarchief Twente).

In hetzelfde jaar ontvangt Losser in juli voor de tweede keer een delegatie uit Widnoje. Het is daarmee de vierde uitwisseling in het kader van het partnerschap. De [heer Smit](#) is dan de heer Peters intussen als burgemeester van Losser opgevolgd. Er wordt die week – zoals langzamerhand gebruikelijk – weer een heel afwisselend programma afgewerkt: onder andere bezoeken aan scholen, instellingen en bedrijven, in en buiten de regio. Ook wordt een bordje onthuld op de grens van de gemeenten Oldenzaal en Losser, dat aangeeft dat Losser en Widnoje partnergemeenten zijn.

Al kort na aankomst in Losser laat de Russische delegatie weten met belangstelling uit te zien naar de komst van de scholieren en hun begeleiders. In augustus namelijk zullen 18 scholieren voor acht dagen naar Widnoje afreizen. Het zal de eerste in een reeks uitwisselingen met deze plaats worden. Het gaat om scholieren van rond de zestien jaar. Zij trekken later dat jaar inderdaad een week lang op met Russische leeftijdgenoten. Doel: elkaars leefwijze leren kennen en waarderen.

Ze maken onder meer een rondrit door Moskou, ze bezoeken het Kremlin, het Rode Plein en het staatscircus en doen mee aan allerlei sportieve, culturele en culinaire activiteiten. De leerlingen die meegaan hebben een kans gekregen die niet voor elke leerling is weggelegd. Dat wordt terdege beseft. De reis is dan ook goed voorbereid. Over de ontwikkelingen in Rusland die met de komst van Gorbatsjov en diens glasnost en perestrojka in gang zijn gezet, verschijnen in die tijd in de pers veel artikelen. De 'uitverkoren' scholieren is gevraagd die berichten in aanloop naar de reis voor zover mogelijk bij te houden, ook om zich een beeld te vormen van wat zij van deze uitwisseling kunnen verwachten. Tijdens het verblijf in Widnoje is er uiteraard ruimte voor joligheid.

Uit een verslagje van een avond ter voorbereiding van de reis, gedateerd 20-07-1987:

Op deze avond hielden we ons voornamelijk bezig met het aanleren van een oer-Nederlandse volksdans: de Driekusman. ... Het ligt in de bedoeling dat deze dans op een feestelijke avond in Widnoje ten beste wordt gegeven, waarbij door ons meegebrachte klompen bij wijze van presentje worden achtergelaten.

En zo geschiedde ...

Na een zeer geslaagd bezoek aan Widnoje is het in 1988 tijd voor het gebruikelijke tegenbezoek. Tien scholieren en een leraar Duits komen naar Losser. Ze worden bij gastgezinnen ondergebracht.

Stichting Losser- Widnoje

Het gemeentebestuur van Losser vindt het langzamerhand tijd om de contacten die er met de Russische partnergemeente zijn ook via het particulier initiatief gestalte te geven. Daartoe wordt de Stichting Losser-Widnoje opgericht. Dat gebeurt in 1988. Zitten aanvankelijk een groot aantal gemeenteraadsleden in het bestuur, vanaf 1993 is dat bestuur hoofdzakelijk samengesteld uit niet bij het gemeentebestuur betrokken personen. Ze komt daarmee losser te staan van de Losserse politiek. De stichting stelt zich als doel 'de contacten tussen volkeren te bevorderen en de harmonie en vrede in de wereld te dienen door kennis te nemen van elkaars cultuur, land en levensomstandigheden in het algemeen en de bevordering van contacten tussen Widnoje en Losser in het bijzonder.' Als die contacten door de bevolking

De Russische scholieren bezochten o.a. de W. van den Bosschool in Overdinkel. Geheel toevallig werd tijdens het bezoek op zaterdag 25 juni 1988 de finale van het Europees kampioenschap voetbal gespeeld: Nederland won met 2 - 0 vanRusland. Volgens de krant heeft de overwinning van de Hollandse leeuw op de Russische beer de vriendschappelijke betrekkingen tussen Losser en Widnoje niet geschaad! (Foto uit archief Stichting Losser-Widnoje).

worden gedragen zullen de mensen ook eerder accepteren dat gemeenschapsgelden voor die contacten vrij worden gemaakt waardoor verwezenlijking van het doel van de stichting naderbij gebracht wordt, zo is de gedachte. Het gezicht van de stichting naar binnen en naar buiten wordt vele jarenlang de heer Herman Huisman.

Dat de betrokkenen bij de stichting zich actief bezig blijven houden met de bevordering van de contacten tussen beide partnergemeenten blijkt ook in de jaren daarna. Delegaties van de partnergemeenten bezoeken elkaar regelmatig. Naast deze officiële uitwisselingen tussen de beide gemeentebesturen worden ook contacten gelegd en onderhouden met particulieren in Widnoje, wat leidt tot regelmatige bezoeken over en weer van onder meer muziek-, dans- en zangverenigingen. Daarbij fungeren de bewoners van de Neercasselstraat vaak als gastgezinnen. Volgens de Twentsche Courant van 28 augustus 1989 heeft 'de gemeente Losser inmiddels de naam opgebouwd als trendsetter te hebben gefungeerd voor de vriendschappelijke banden tussen Rusland en Nederland.' De uitwisselingen blijven tot doel houden, bij te dragen aan de vermindering van de spanningen tussen Oost en West door

het aangaan van persoonlijke contacten. Eerst Losser-Widnoje, dan misschien Nederland-Sovjet Unie en uiteindelijk wellicht de ontspanning tussen Oost en West.

Bewoners van de Neercasselstraat met hun Russische bezoekers. (Foto uit archief Stichting Losser-Widnoje).

De krant schrijft dit misschien na het geslaagde [folklorefestival Eurofolk](#). Met dit festival vieren de [Böggelrieders en Daansers](#) hun 35-jarig bestaan. Er doen ongeveer twintig folkloregroepen uit zo'n 15 landen aan mee. Ook uit Rusland, Widnoje. Er zijn de nodige misverstanden waardoor men met een veel grotere groep naar Losser komt dan de bedoeling was. De leden worden ondergebracht bij gezinnen in de Neercasselstraat en de aangrenzende Balderikstraat. De eerste contacten verlopen onwennig. De Russen zijn niet gewend hun spullen zo maar af te geven aan wildvreemde Lossersnaren. Wat al snel duidelijk wordt is, dat de Russen niet in dezelfde mate als in het Westen hebben mogen profiteren van de voordelen van de vooruitgang en de modernisering. Omdat de meesten van hen nog nooit in het buitenland zijn geweest, blijven ze zich verbazen. Over (de grootte) van onze huizen, het bestaan van wasmachines (zij wassen bij de gastgezinnen eerst hun ondergoed en kleren onder de douche), televisies, videorecorders, koffiezetapparaten, supermarkten. Ze kopen zoveel zaken voor zichzelf en de familie dat de bus die hen – samen met alle instrumenten – weer terug naar Widnoje zal brengen te klein is. De instrumenten worden achtergelaten. De gemeente Losser zal ervoor zorgen dat ze alsnog in Widnoje komen.

Uit het betreffende verslag van stichtingsvoorzitter Herman Huisman:

Ook ontdekten ze in het dorp een ander soort zaak waar je zo maar spullen kon kopen die in Widnoje niet over de toonbank kwamen maar wel in het zwarte circuit te koop waren, maar dan meestal voor een behoorlijke prijs. Een paar jongens wisten al gauw te vertellen dat je bij Holst condooms kon kopen voor bijna geen geld. Om de beurt bezochten ze de drogist en maakten hoe dan ook duidelijk dat ze de heer Hennie Holst zelf moesten hebben, want zoiets als condooms leg je niet uit aan een dame. Toen er meerdere keren klanten in de drogisterij waren geweest, vond Hennie Holst het welletjes en kwam vanachter in de zaak met een grote doos, helemaal vol condooms, en gaf deze mee aan de betreffende jongens. U begrijpt dat deze geste bijzonder op prijs werd gesteld en veel hilariteit teweegbracht.

Zeker de eerste jaren bestaat de indruk dat bij de gesprekken die op ambtelijk niveau gevoerd worden en onder de Russen die deelnemen aan uitwisselingen, zich vertegenwoordigers van de staatsveiligheid (KGB) bevinden. Duidelijk is in elk geval dat de Russen zich niet altijd vrijelijk durven uit te spreken. Vragen en opmerkingen van Losserse zijde worden niet altijd (letterlijk) vertaald.

Begin 1990 blijken de uitnodigingen over en weer om bureaucratische en financiële redenen stroever te verlopen. Aanleiding voor wethouder Meijer van Losser om de Russische ambassade in Nederland om overleg te verzoeken. Want de betrekkingen zijn verder goed: reisorganisatie Sputnik zal een overeenkomst tekenen met Kientourist in Losser en ter gelegenheid van 25 jaar Widnoje als zelfstandige gemeente zal het Losserse Drum- en Trompetterkorps 'De Tukkers' in Widnoje acte de présence geven. In het overleg met de ambassade worden onder meer afspraken gemaakt over de financiering van de delegaties en over de extra reis- en verblijfkosten, die uitnodigingen aan bijvoorbeeld muziek- of sportverenigingen met zich meebrengen.

De reis naar Widnoje in 1990

Van de vermoeiende maar zeer succesvolle reis van 'De Tukkers' van 8 t/m 15 september 1990 zijn drie verschillende verslagen. Enige passages uit het zeer gemakkelijke en soms wat scabreuze Dagboek reis naar Widnoje (Moskou)

U.S.S.R.:

Verzamelen vanaf kwart over 5 ... Na een tijdje wachten vertrekken we dan om 6 uur. We doen onze naam eer aan want om kwart voor 7 openen we het eerste Grolsch-blikje ... File bij Brussel waar we uiteindelijk ruim op tijd (09.30) op het vliegveld arriveren. ... Enige verwarring over het instapbord waar

afwisselend Moskou en Rome zichtbaar is. Toch maar weer wat biertjes. Dan inladen en naar beneden en met de bus naar de kist. Pokkeherrie buiten. Binnen: kapotte lampen, kapotte stoelen, losse vloerbedekking en bloemetjesbehang. Rondom half 1 gaan we de lucht in en voor een groot aantal was dat de eerste keer (zichtbaar). Heel zachtjes hoor je het liedje 'Als we gaan, dan gaan we met zijn allen ...'

Hulp bieden

Tijdens het overleg wordt ook gewag gemaakt van tekorten, met name waar het medische hulpmiddelen betreft. Ondersteuning is welkom. Niet alleen op medisch gebied maar ook wat kleding aangaat. In en rond Moskou wordt het een steeds groter probleem om aan goede kleding te komen. Voor Losser is dit aanleiding om in december een inzamelingsactie voor voedsel en kleding te starten. Niet alleen Losser is hierbij betrokken. Ook De Lutte en Beuningen doen mee. Beide dorpen alleen al zijn goed voor vier volle vrachtwagens met vier aanhangwagens. Actiecomités uit Ahaus, Haaksbergen, Dene-kamp en Emsbüren melden zich ook spontaan in Losser. Allemaal bedoeld om de Russen de winter door te helpen. Eind december van dat jaar 1990 zullen tien vrachtwagens uit Rusland naar Losser komen om alle pakketten met producten en goederen op te halen. Dit gaat echter niet door: Widnoje heeft van Moskou te horen gekregen dat zij nog niet aan de beurt is om in aanmerking te komen voor transportmiddelen. Behalve als de gemeente er harde valuta – lees: Amerikaanse dollars – tegenover weet te stellen. Gelukkig blijkt het Enschedese transportbedrijf VSW Expeditie bereid het vervoer te regelen.

Begin januari 1991 is 300 kubieke meter aan voedsel, kleding en medicijnen naar Widnoje vervoerd. De plaats telt dan zo'n 55.000 inwoners en ligt op ongeveer 2500 km rijden. Door de bureaucratische opstelling van de grenswachten en de infrastructuur die in Rusland te wensen over laat is het geen eenvoudig transport. Toch wordt de missie naar de partnergemeente na vier dagen succesvol volbracht. De actie van Losser staat niet op zichzelf. In december 1990 is er een landelijke eenmalige inzamelingsactie op de Nederlandse Publieke Omroep, ook bedoeld om geld in te zamelen om inwoners van de Sovjet-Unie van voedsel te voorzien. De situatie blijft echter schrijnend. Losser gaat door met hulp bieden: in het voorjaar van 1992 gaan langer houdbare voedselproducten als rijst, macaroni etc. maar ook bedden, matrassen en rolstoelen (ingezameld door De Losserhof) richting Widnoje. De hulpgoederen gaan mee met de materialen van de Losserse Böggelrieders en Daansers. Die maken deel uit van de culturele delegatie die eind april naar de partnergemeente afreist. Ook nu wordt het vervoer geregeld door het Enschedese transportbedrijf VSW Expeditie. De goederen zijn dit keer bestemd voor de allerarmsten, bejaarden, gehandicapten en alleenstaande vrouwen.

De wens van de Böggels om op 1 mei op het Rode Plein te fietsen gaat overigens niet door. Een dag later wordt er wel toestemming voor gegeven.

Uit het verslag van de reis van De Böggelrieders en Daansers van 29 april t/m 8 mei naar Widnoje:

Voortdurend klonk applaus toen de befaamde kinderkopjes werden 'geteisterd' door de ijzeren banden van de Böggelfietsen. Dat de show van de Böggelrieders en Daansers was opgevalen werd helemaal duidelijk toen een Russische TV-ploeg speciaal daarvoor kwam opdraven. De opnamen waren diezelfde avond nog in het hele land te zien in een TV-programma dat gewijd was aan de activiteiten op het Rode Plein.

Hoe de vriendschapsband zich verder ontwikkelt

Gewoonlijk gaan de uitwisselingen van een leien dakje. Van beide zijden worden bezoeken tot in de puntjes voorbereid. Toch gaat het wel eens mis. Toen het Losserse Drum- en Trompetterkorps 'De Tukkers' in 1990 in Widnoje was, hadden ze de Militaire Muziek Academie, waar ze hadden opgetreden, uitgenodigd voor een tegenbezoek. Dat zou plaatsvinden van 19 tot 26 juni 1994. De gasten arriveerden echter pas vier dagen na de afgesproken datum: ze zwierven volgens de Twentsche Courant die er op 24 juni 1994 over berichtte in een krakkemikkige Poolse bus door Europa en bleken vast te hebben gezeten bij de Pools-Duitse grens. Het hele programma moet haastig worden omgegooid, het geplande gezamenlijke concert in de Martinuskerk kan niet doorgaan. De Tukkers treden alleen op. Net na het concert komen de Russen aan. Ze worden – doodmoe – bij gastgezinnen ondergebracht. Er is in de tijd die resteert alleen nog ruimte voor een bezoek aan de vliegbasis Twente en voor een ontvangst door B&W van Losser. De Twentsche Courant van 27 juni: *'Sommigen kwamen met slechts twee stel schoon ondergoed en geen rooie cent bij zich. Met zeep, aftershave, shampoo, etenswaren en een enkeling zelfs met een fotocamera in zijn bagage, werden de Russen uitgezwaaid door het Algemeen Drum- en Trompetterkorps De Tukkers.'* Na twee en een halve dag samenzijn. Al met al een zenuwslopende week voor beide partijen. Het leidde bij de voorzitter van De Tukkers Joop Koopmans tot de verzuchting: *'Als we ooit weer zo'n orkest uitnodigen, ga ik persoonlijk de visa en de doorreisvisa regelen.'*

In genoemd jaar 1994 bestonden de vriendschapsbanden tussen Losser en Widnoje tien jaar. De muziekvereniging Concordia uit Overdinkel zou optredens verzorgen in Rusland; alle voorbereidingen waren getroffen. Een aantal leden van het korps durfde de reis echter niet aan. Die werd daarom afge-

zegt. In plaats van de muziekvereniging ging het Martinikoor. Dat heeft hier-
toe binnen een week besloten. Opmerkelijk feitje: aan het eind van de avond
waarop feestelijk afscheid wordt genomen van de Widnoers vraagt een van
de koorleden zijn vriendin ten huwelijk. Een dag later trouwen ze in Lossers
Russische partnergemeente.

Bij het bezoek van de gemeentelijke Losserse delegatie aan Widnoje in sep-
tember 1994 is door beide gemeentebesturen een 'protocol' opgesteld.
Daarin laten ze weten dat, naast de traditionele ontvangsten van delegaties
en culturele uitwisselingen, er wensen zijn voor meer samenwerking op het
gebied van handel, transport, overslag en grafische industrie; meer hulp bij
het ontwikkelen van het gezondheidssysteem in Widnoje en bij de uitbouw
van het plaatselijke kabeltelevisionet. Het economische klimaat is in die tijd
onder Boris Jeltsin echter dusdanig dat het Nederlandse bedrijfsleven zeer
terughoudend is met investeringen in Rusland. Dat klimaat maakt ook dat de
bijna jaarlijkse uitwisselingen steeds meer in de kosten gaan lopen. Daarom
wordt besloten niet ieder jaar maar eens in de twee jaar een groep uit Wid-
noje uit te nodigen. Omdat het voor de Russen het voordeligst is met een
volle bus te komen, brengt dit voor Losser meer kosten met zich mee en
moeten meer Russische gasten bij gezinnen in de gemeente worden onder-
gebracht. Ook nu echter blijft de stichting rekenen op de steun van plaatse-
lijke sponsoren en op subsidiegelden van het gemeentebestuur.

Ook in 1994 vindt nog voedselhulp plaats. Op deze foto zien we Ferdie de Boer die groente aanbiedt. (DPG Fotoarchief Twente).

Uitwisselingen en contacten zoals die langzamerhand traditie waren gewor-
den, gingen door na 1995. Soms vallen bezoeken van Widnoers samen met

Brueghel. De bewoners van de Neercasselstraat blijven hen gastvrij onderdak verlenen.

Kennisoverdracht

In 1997 wordt Losser benaderd met de vraag of de gemeente mee wil helpen vakopleidingen op te zetten. Het accent moet in plaats van op materiële zaken meer op kennisoverdracht komen te liggen. Bij het ministerie van Buitenlandse Zaken In Den Haag doet Losser een aanvraag voor een zogeheten [MATRA-project](#). MATRA staat voor Maatschappelijke Transformatie. De gevraagde subsidie wordt eind 1998 toegekend. Het gaat om de ontwikkeling van lesmateriaal en de begeleiding van docenten in Widnoje. Voor de opleidingen worden in Nederland vakspecialisten aangezocht en contacten gelegd met tolken, vertalers en met regionale opleidingscentra als het ROC Twente en de AOC in Enschede. Vlak na de subsidietoekenning vertrekt een delegatie onder leiding van de heer Huisman naar Widnoje. Daar leert men dat het niet altijd verstandig is de kost voor de baat uit te laten gaan. De delegatie uit Losser was al wat wantrouwend geworden toen bleek dat de Russische tolk niet vertaalde wat gezegd werd. Dat wantrouwen neemt toe als men van Russische zijde erop blijft hameren dat de verkregen subsidie in Widnoje moet blijven en dat de autoriteiten daar er zelf een goede bestemming aan zullen geven. Het wantrouwen blijkt terecht.

Verslag van moeizaam overleg

In het onvoltooide boek Van Losser naar Widnoje, impressie van een unieke vriendschapsrelatie tussen Losser en Widnoje lezen we: 'Het overleg met Sergei Jastrebov – voorzitter van de Kamer van Handwerkslieden - en zijn vrouw verliep steeds moeizamer, daar zij er maar steeds op bleven hameren dat wij het geld in Widnoje moesten laten en dat de Kamer van Ambachten dat wel zou besteden aan die zaken die nodig waren. De delegatie was hiervan niet gediend, temeer omdat de eerste dag van het bezoek de heer Jastrebov in een spiksplinter nieuwe auto reed, die betaald was met het geld dat de Kamer van de Nederlandse ambassade had ontvangen voor de aanschaf van een vrachtauto ten behoeve van de renovatie van waterputten. Toen wij ons misnoegen daarover duidelijk maakten, bleek de volgende dag de auto weer in het niets te zijn opgelost. Maar het wantrouwen van de delegatieleden was hiermee niet weggenomen en we kwamen overeen pas geld over te maken zoals in het MATRA-project stond beschreven, namelijk na inlevering van de betreffende facturen.'

Het jaar daarop komt een delegatie naar Losser. Hier wordt het vertaalde lesmateriaal bekeken. Ook in dit geval leidt de houding van het echtpaar

Jastrebov tot veel irritatie en uiteindelijk tot het besluit om het project niet voort te zetten. Het echtpaar wil wijzigingen in de leerstof aanbrengen en blijkt het niet nodig te vinden de directbetrokkenen daarover te informeren. Maar de bekende druppel blijkt weer geld te zijn. De heer en mevrouw Jastrebov wensen projectgelden te ontvangen waar geen verantwoording tegenover hoeft te staan. Ondanks voortijdige beëindiging van het MATRA-project kijkt men er van Losserse kant toch tevreden op terug. Een aantal onderdelen van het project is namelijk wel degelijk succesvol afgerond.

Moeizamere contacten op bestuurlijk niveau

Het bewind van Jeltsin (1990-1999) bracht Rusland niet veel goeds. Hij voerde radicale hervormingen door en privatiseerde staatsbedrijven. In de loop der jaren halveerde het Russische bruto nationaal product, één op de vier inwoners kwam te leven onder de armoedegrens (historianet.nl). Ook in Widnoje zijn de omstandigheden (nog steeds) niet rooskleurig. Inzamelingsacties van de Stichting Losser-Widnoje onder leiding van Herman Huisman helpen evenwel de nood verlichten. Maar de animo lijkt af te nemen: door bureaucratische rompslomp van Russische zijde verlopen projecten moeizaam. Ook speelt de wisseling van bestuurders in de partnerstad de relatie parten. En *'kleinschalige hulpprojecten lijken in het groot denkende Rusland niet aanvaard te worden,'* volgens de Nieuwe Dinkellander van 8 mei 2002. Op voorstellen komt dan ook weinig respons. De gemeente Losser heeft inmiddels bijdragen aan projecten aan een minimaal maximum gebonden. De contacten met Widnoje staan bij het gemeentebestuur ter discussie. Toch besluiten de beide partnergemeenten de banden nieuw leven in te blazen en het vriendschapsverdrag tot en met het jaar 2011 te verlengen. Dat gebeurt in mei 2002. Onder een aantal voorwaarden die onder andere financiële hindernissen weg moeten nemen: de bezoekende partij draagt de kosten die gemoeid zijn met de reis naar de partnerstad, de ontvangende partij zorgt voor de reis- en verblijfkosten in de partnerstad. De verlenging van het verdrag zorgt voor een opleving. In 2003 blijkt zoveel belangstelling te bestaan voor een reis naar Widnoje dat mensen teleurgesteld moeten worden. Daarom wordt besloten de reis in 2004 te herhalen. Het is dan twintig jaar geleden dat de eerste uitwisselingen plaatshadden.

Groeit het enthousiasme voor uitwisselingen onder de burgers, op gemeentelijk niveau lijken de banden met Widnoje verder teruggeschoefd te worden. Zij zijn het werk van de Stichting als een soort naastenliefde gaan zien. 2005 is dan ook het laatste jaar waarin een officieel bezoek aan de Russische partnerstad wordt gebracht.

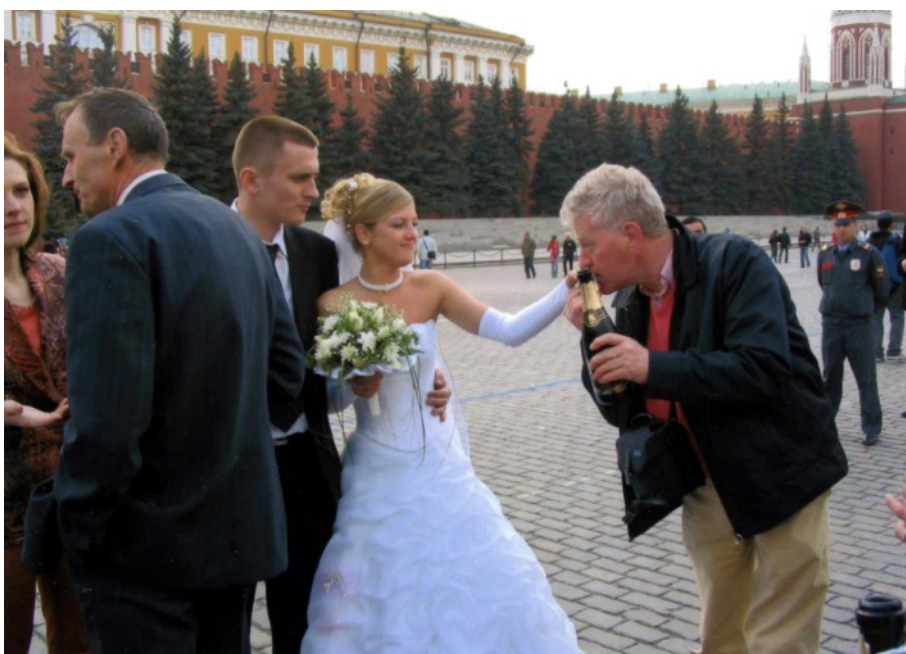
Het laatste officiële bezoek aan Widnoje. Op deze foto herkennen we, in het midden van een dansgroep uit Widnoje, de heer Ardjoenov (gem. secretaris), een mevrouw van de gemeente Widnoje, Hugo Rijbroek en Herman Huisman (van de Stichting Losser-Widnoje), burgemeester Jan Westendorp en loco-secretaris Ben van Lochem. Latere uitwisselingen hebben plaats op basis van particulier initiatief. (Foto uit archief Stichting Losser-Widnoje).

Opleving in de contacten

In 2004 is het twintig jaar geleden dat de eerste uitwisselingen plaatsshadden, in 2006 dat Losser en Widnoje een vriendschapsverdrag sloten. De Russische consul in Den Haag komt ter gelegenheid hiervan met een bus vol genodigden naar Losser. Daar herdenken zij hoe het allemaal begon met onder meer – hoe toepasselijk - een klootschietwedstrijd. De consul heeft Losser dan al in een brief laten weten dat de gemeente geschiedenis heeft geschreven in Rusland. Losser is namelijk de eerste gemeente die een partnerschap aanging met een Russische stad. Tijdens het bezoek van de consul wordt een nieuw logo onthuld dat op alle invalswegen van de gemeente zal worden aangebracht. Het moet nogmaals de vriendschap tussen beide gemeenten benadrukken.

Standbeeld van Lenin?

Een uiting van vriendschap is eerder dat jaar ontvangen in de vorm van een standbeeld. Van Lenin. Uit het Losser Journaal van 28 maart 2006: *'Eigenlijk was het de bedoeling om het standbeeld van Lenin met het 25-jarig bestaan van de vriendschap ... naar Losser te krijgen, maar omdat het gemeentebestuur van Widnoje besloot om het standbeeld nu weg te halen, is het nu al in Losser gearriveerd. Een mooier gebaar voor de vriendschap is voor de Losserse gemeenschap nauwelijks denkbaar. De voorzitter van Losser-Widnoje is evenals de andere bestuursleden verrast door het snelle handelen van haar Russische vrienden en zal hen tijdens de reis naar Widnoje in april daarvoor dan ook zeer hartelijk danken.'* Het beeld zal worden geplaatst aan de Lutterstraat, op een terreintje waar nog een bergingsvijver moet komen. En worden onthuld op 1 april ...

Een voorbeeld van een particulier bezoek was bijvoorbeeld de reis die Lutternaren in 2005 naar Rusland maakten. Op deze foto wordt Hennie Kok op het Rode Plein verrast door een Russisch bruidspaar, dat hem een fles champagne aanbiedt. (Met dank aan Hennie Kok voor deze foto).

Was in 2006 de belangstelling voor een reis naar Widnoje al groot, in 2007 overtreft die volgens de Twentsche Courant Tubantia van 22 maart 2007 de verwachtingen; men ging uit van 25 deelnemers maar het werden er ruim

60. Ze gaan voor een twaalfdaagse reis die bestaat uit zang en dans en bezoeken aan onder meer Moskou en Sint Petersburg. Ze nemen ook de uitkomsten en bevindingen mee van een dag die de Stichting Losser-Widnoje kort daarvoor georganiseerd heeft als onderdeel van 'De week voor de internationale handel'. Die is door de provincie Overijssel georganiseerd. De 'Ruslanddag' is gehouden in hotel De Bloemenbeek in De Lutte. Het doel ervan is om ondernemers in het midden- en kleinbedrijf kennis te laten nemen van behoeften die er bestaan in Moskou en omgeving - waaronder Widnoje – aan producten en diensten, een (afzet)gebied zo groot als heel Nederland.

In 2007 wordt de wereld opgeschrikt door een kredietcrisis, voornamelijk veroorzaakt door problemen op de huizenmarkt in de Verenigde Staten. De crisis laat Nederland en dus ook Losser niet ongemoeid en laat zich vooral in 2008 gevoelen. Desondanks zijn er in dit moeilijke jaar veel activiteiten: het Volksorkest Widnoje Rusland neemt in mei deel aan het Europees Kampioenschap Blaaskapellen voor Böhmsche en Máhrische muziek, in juni heeft een reis naar Widnoje en Moskou plaats en er is een cursus Russisch koken.

Na jaren uitwisseling

De crisis maakt dat ook Losser moet bezuinigen. De gemeente krijgt van de provincie Overijssel opdracht een sluitende meerjarenbegroting te presenteren. Voor de Stichting Losser-Widnoje betekent dit dat met ingang van 2010 geen bedrag meer in de begroting van de gemeente gereserveerd wordt voor internationale contacten. Voor uitwisselingen kan dus op geen bijdrage meer van de gemeente gerekend worden. Waarschijnlijk verklaart dit waarom pas in 2012 weer een reis naar Widnoje plaats vindt. Stichtingsvoorzitter Herman Huisman verbaast zich er bij die gelegenheid over hoe deze plaats in de tussenliggende periode veranderd is. Uit zijn verslag: *'Het eerste wat ons opvalt is hoe schoon de stad is. Alle blad van de bomen wordt elke dag opgeharakt en afgevoerd, geen rotzooi op straat ... alles wordt weggehaald. Widnoje was een paar jaar geleden uitgeroepen tot de groenste stad van de middelgrote steden van Rusland, nou dat is te zien. Het waren de Lossernaren die in de jaren tachtig de eerste tulpen aan het gemeentebestuur van Widnoje aanboden en deze het jaar daarop voor het gemeentehuis rondom het monument van Lenin zagen bloeien, maar verder kon je geen bloemen in het openbaar groen vinden. Nu zijn overal perken met bloemen en zien deze er alle prima verzorgd uit. Wat een enorme verandering.'* De contacten hebben toch wel het een en ander tot stand gebracht: *'De volgende dagen bezoeken we vele vrienden en wandelen veel. Altijd wordt gevraagd: Hoe is het met die en die? En doe alsjeblieft de groeten.'*

Tijdens dit bezoek verzorgt het Volksorkest ook weer een concert. Als dank wordt het uitgenodigd om het vriendschapsjaar Rusland-Nederland in 2013

luister bij te komen zetten. Voor de viering van dit vriendschapsjaar hebben (toenmalig) premier Rutte en president Medvedev een convenant ondertekend.

Vriendschapsverdrag niet verlengd

Hoewel de contacten met al de mensen die ze in en rond Widnoje hadden leren kennen heel hartelijk waren, was er een andere wind in Rusland gaan waaien die maakte dat er een andere bestuurlijke cultuur ontstond dan de ongeveer dertig jaren daarvoor. Door de bezuinigingsmaatregelen die het gemeentebestuur van Losser moest nemen, werd het vriendschapsverdrag dat officieel tot 2011 gewaarborgd was, niet verlengd. Uit de Nieuwe Dinkellander van 10 februari 2015: *‘De bestuurlijke contacten werden na 2008 steeds moeilijker, pogingen met steeds weer andere ‘machthebbers’ een band op te bouwen bleek een brug te ver. ‘Dan houdt het een keer op’ beseften de bestuursleden van de Stichting Losser-Widnoje bij hun laatste bezoek in 2013.’* Er wordt een werkgroep gevormd waar Herman Huisman wederom deel van uit maakt. De werkgroep wil *‘alle historische gegevens over de periode Losser-Widnoje verzamelen, rubriceren en daardoor mogelijk een stukje geschiedenis van Losser in een naslagwerk samen met herinneringen en anekdotes bundelen.’* (op cit.) Daar is het niet van gekomen. Dit artikel is geschreven op basis van heel veel krantenknipsels, brieven, verslagen en kaarten die uit de tijd dat dit allemaal speelde bewaard zijn gebleven, maar kan niet in de schaduw staan van wat de direct betrokkenen, onder wie de heer Huisman, zelf hebben meegemaakt en ervaren. Toch is hiermee hopelijk een stukje opmerkelijke geschiedenis van Losser vastgelegd, uitgebreider dan tot nu toe publiekelijk gebeurd is.

Ten slotte

In 2018 was Losser een van de kanshebbers voor de RusPrix Award met het thema vriendschap. Deze prijs is bedoeld als aanmoediging voor Nederlandse bedrijven, publieke organisaties en individuen van politiek en cultuur, die zich buitengewoon verdienstelijk hebben gemaakt bij de ontwikkeling van zakelijke en culturele betrekkingen met de Russische Federatie. Bij deze gelegenheid kwam het ontstaan van de vriendschapsbanden tussen Losser en Widnoje uitgebreid in beeld. De prijs ging overigens niet naar Losser, hoewel de heren Huisman en Golowin voor hun niet aflatende inzet een staande ovatie kregen.

Helaas is [Herman Huisman](#) op 17 november 2023 op 82-jarige leeftijd overleden. Hij heeft gelukkig nog wel kennis kunnen nemen van dit artikel en er enkele waardevolle opmerkingen aan toegevoegd.

Herman Huisman (rechts) en Vadim Golowin bij de uitreiking van de RusPrix Award in 2018. (Fotoarchief Stichting Losser-Widnoje).

De Stichting Losser - Widnoje is in 2022 formeel opgehouden te bestaan. Dat gebeurde nadat de Losserse VVD had ontdekt dat Losser nog steeds een stedenband met Widnoje had. Dat vond men na de inval van Rusland in Oekraïne geen pas geven. Een gang naar de notaris maakte aan de stedenband officieel een einde. Maar die band was – zoals is gebleken - de jaren daarvoor al een stille dood gestorven.

Oproep

Er zullen ongetwijfeld lezers zijn die zelf deel hebben genomen aan uitwisselingen of die leden van Russische delegaties onderdak hebben verleend. Die hun eigen herinneringen hieraan hebben. Als dat het geval is; zet die op papier en stuur ze toe aan de HKL. Als HKL zijn wij daar erg benieuwd naar. Naar mooie verhalen of anekdotes die het beeld van de contacten en de sfeer waarin die plaatshadden kunnen completeren en verfijnen. We zullen daar dan in een volgend nummer van Oet Dorp ... en Marke aandacht aan besteden.

Dirk Tuin

't Bakhuys
Loser
 Langenkamp 2, Losser

Gesponsord door

Rabobank

SLAGERIJ HOGEBRINK
 sinds 1933 een vertrouwd adres
 Gronausestraat 104 - tel. 053-5381266

**'T TREF
 HUUS**
 Prins Hendrikstraat 1, Overdinkel
 Tel. 053-536 1850

welkoop

- De winkel voor tuin en dier
- Deskundig advies
- Dichtbij en vertrouwd
- Altijd vriendelijke en behulpzame medewerkers

Welkom bij Welkoop!
 Kijk voor meer informatie op www.welkoop.nl

Grand Cafe Smit
 since 1810
 café - restaurant - slagerij
 Losser, Brinkstraat 34-36, tel. 053 5361205
 e-mail: info@grandcafesmit.nl

LOSSER Leusinkweg 1
 053 - 5360777

KUNSTGEBIT LATEN MAKEN IN LOSSER?

Varwijk zit om de hoek!

- > Makkelijk bereikbaar
- > Gratis parkeren voor de deur
- > Vlak aan de rondweg, tegenover Toyota Peterman

- > op 7 min. afstand van De Lutte
- > op 8 min. afstand van Beuningen
- > op 15 min. afstand van Losser

TANDPROTHETISCHE PRAKTIJK

Varwijk

Het adres voor kunstgebit, klikgebit, reparaties en opvullen. **Altijd gratis advies!**

Oldenzaal Zandbreeweg 14, 0541 - 523444 | Enschede Emmastraat 201, 053 - 4303021 | www.tpp-varwijk.nl

Al weer meer dan 30 jaar aan de 'Labdiëk'

DRUKKERIJ JANSEN

Gronausestraat 28
7581 CG Losser
Tel. 053 - 538 80 90

info@drukkerij-jansen.nl
www.drukkerij-jansen.nl